

Sprawozdanie z działalności Muzeum Ziemi Krajeńskiej w od 1 stycznia do 20 listopada 2019 roku

Muzeum Ziemi Krajeńskiej działa w oparciu o statut uzgodniony z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadrzędnym celem działalności jest „trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.” Obszar zainteresowań działalności kierunkuje nazwa placówki, obejmuje on Ziemię Krajeńską, ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Nakło nad Notecią. W praktyce oprócz Gminy Nakło nad Notecią staramy się również gromadzić zabytki dotyczące sąsiadujących gmin – Mrocza i Sadki.

Muzeum Ziemi Krajeńskiej powstało w 1964 roku. Od tego czasu zgromadziło 6699 eksponatów i zaprezentowało kilkaset wystaw.

Muzeum jest inicjatorem i realizatorem wielu działań kulturalnych, artystycznych, dokumentuje i chroni dziedzictwo materialne Nakła i Krajny, organizuje zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży.

I. WYSTAWY:

1. *Za betlejemską gwiazdą*
2. *Opowieść o mieście*
3. *Moja pasja. Moja przyszłość. Wystawa Katarzyny Kamińskiej*
4. *Świat w moim obiektywie – pokonkursowa ZS-P nr 4*
5. *Miasto Ludzie Wolność – wystawa plenerowa*
6. *Wystawa prac z Młodzieżowego Tygodnia Sztuki*
7. *Zbrodnia Pomorska 1939. Paterok – wystawa plenerowa*
8. *Zabawy i zabawki*

II. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I POPULARYZATORSKA:

styczeń

- Audycja w Polskim Radiu Pomorza i Kujaw na temat Powstania Wielkopolskiego
- Obchody 100. rocznicy Powstania Wielkopolskiego - Uroczystość nadania imienia i wręczenia sztandaru Szkole Podstawowej w Ślesinie
- Obchody 100. rocznicy Powstania Wielkopolskiego – koncert Kwartetu Prestige w Wiejskim Domu Kultury w Ślesinie (współpraca z NOK)
- Zapalenie zniczy na grobach powstańców wielkopolskich w Nakle, Paterku, Występie, Ślesinie, Sucharach i Trzeciewnicy
- *Kolorowa zima* – warsztaty ceramiczne – karmniki dla ptaków (2 spotkania)

- *Baśnie tysiąca i jednej nocy – Ferie w muzeum w dniach 21-25 stycznia.* Uczestniczyło 17 dzieci.
- *I ty możesz zostać powstańcem wielkopolskim* – zamieszczenie dużej fotografii na schodach Muzeum z możliwością zapozowania w niej.
- Audycja w Polskim Radiu Pomorza i Kujaw na temat historii obozu w Potulicach

luty

- *Maski karnawałowe* - warsztaty plastyczne dla dzieci
- XXI Konkurs historyczny *Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 na Krajnie i Pałukach na tle wydarzeń międzynarodowych* w tym roku we współpracy ze Związkiem Harcerstwa Polskiego i Klubem Żołnierzy Rezerwy LOK w Nakle. Konkurs wzbogaciliśmy o turniej strzelecki.

marzec

- *Namioty Wyklętych* – włączenie się w ogólnopolską akcję upamiętniającą żołnierzy wyklętych – wydarzenie na Rynku, we współpracy ze Stowarzyszeniem Patriotyczno-Historycznym 1939 i Stowarzyszeniem Studentów dla Rzeczypospolitej
- Wykład dr hab. Doroty Angutek *Strój krajniacki a strój krajeński – tradycja ludowa a tradycja wytworzona*
- Prezentacja wydawnictw muzealnych: *Krajna i Nakło; Zeszyty Historyczne nr 5* i M. Gratkowski, *Powstanie Wielkopolskie w Nakle i okolicy*
- *Wielkanocne inspiracje* – warsztaty ceramiczne (2 spotkania)
- W Muzeum odbywały się spotkania Honorowego Komitetu Obchodów 720-lecia nadania praw miejskich Nakłu nad Notecią
- Konsultacje społeczne dotyczące programu Human smart cities – dyrektor Muzeum przybliżył działanie aplikacji Footsteps

kwiecień

- Ogłoszono konkurs plastyczny *Moje spotkania z zabytkami*
- Ogłoszono konkurs plastyczny *Pszczoly w naszym życiu* – dofinansowanie WFOŚiGW
- Wykład Anny Sergott - *Nie tylko jaja Faberge*
- Wykład Anny Sergott - *Noc Walpurgi. Znaki magiczne, symbole i ich obecność w sztuce*

maj

- Wernisaż wystawy *Opowieść o mieście* – ekspozycja na 720-lecie nadania praw miejskich
- Wernisaż wystawy *Moja pasja. Moja przyszłość.* Wystawa Katarzyny Kamińskiej
- Rozpoczęcie emisji w Radiu Nakło książki Anny Sergott *Piekielna czwórka* (12 odcinków, raz w tygodniu)
- Rozpoczęcie projektu *Pszczoly - nasi mali przyjaciele* – we współpracy z REBEL Lokalna Grupa Rozwoju (realizacja maj – sierpień)
- Wykład Marii Orciuch (projekt *Pszczoly - nasi mali przyjaciele*)
- Wernisaż wystawy *Świat w moim obiektywie* – pokonkursowa ZS-P nr 4

czerwiec

- Jarmark św. Wawrzyńca w ramach imprezy Dla Krajny i Pałuk Wawrzyniec kucharzy.
- Rozstrzygnięcie konkursów: *Moje spotkania z zabytkami Pszczoły w naszym życiu*
- *Łąka dla pszczół* – w ramach projektu *Pszczoly - nasi mali przyjaciele*
- Wernisaż wystawy prac z Młodzieżowego Tygodnia Sztuki
- *Domki dla pszczół* – warsztaty ceramiczne – w ramach projektu *Pszczoly - nasi mali przyjaciele*
- Otwarcie wystawy plenerowej *Miasto Ludzie Wolność. Nakło nad Notecią dawniej i dziś*. Wystawa była częścią projektu przygotowanego przez Oddział Kujawsko-Pomorski Stowarzyszenia Muzealników Polskich. Wzięło w nim udział 18 muzeów z naszego województwa.
- 29 czerwca w Muzeum gościł Premier Mateusz Morawiecki. Podczas wizyty w Nakle miał okazję zobaczyć inne efekty działalności Muzeum: wystawę na Rynku oraz Ławeczkę Marszałka Józefa Piłsudskiego
- *Kwiaty – pszczoły – motyle* – warsztaty ceramiczne w ramach projektu *Pszczoly - nasi mali przyjaciele*

lipiec

- Promocja książki K. Drozdowskiego, *Artylerzysta Piłsudskiego. Wspomnienia gen. Jana Chmurowicza*
- *Lato w ogrodzie* – warsztaty ceramiczne
- *Kwiaty – pszczoły – motyle* – drugie spotkanie – warsztaty ceramiczne w ramach projektu *Pszczoly - nasi mali przyjaciele*

sierpień

- 26-30 sierpnia Wakacje w Muzeum: *Baśnie z Kraju Środka* – warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży, uczestniczyło w nich 16 osób

wrzesień

- Na wystawie plenerowej *Miasto Ludzie Wolność* zaprezentowano nowy zestaw zdjęć
- Szkliwienie ceramiki dla uczestników warsztatów *Baśnie z Kraju Środka*
- Uroczyste odsłonięcie Ławy Władysława Łokietka oraz Konika Nakielskiego
- W ramach pikniku w Minikowie Muzeum wystawiło stoisko promocyjne (we współpracy z Urzędem Miasta i Gminy)

październik

- Dni Kultury Chrześcijańskiej – z Nakielskim Ośrodkiem Kultury, Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną i Parafią p.w. św. Stanisława BM. W ramach dni Muzeum zrealizowało:
 - a) Wykład A. Sergott *Święci patroni kościołów Krajny*
 - b) Wycieczkę zabytkowym autokarem - zwiedzanie kościołów w Nakle, Potulicach, Ślesinie i Sadkach
 - c) *Spacer po Nakle śladami miejsc istotnych dla chrześcijan*
 - d) Warsztaty plastyczne: malowanie na szkle i ceramiczne - kapliczki
- Dla przedszkoli i klas 1-3 szkół podstawowych prowadziliśmy bezpłatne lekcje muzealne *Biało-czerwone urodziny*
- Pod patronatem Muzeum i IPN w Bydgoszczy odbył się 2. Koleżeński Bieg Pamięci

- 29-30 października oznakowywano grobów Powstańców Wielkopolskich na cmentarzach w Nakle, Paterku, Występie, Ślesinie, Sucharach i Trzeciewnicy
- *Ślodka zaduma, czyli święto Wszystkich Świętych po meksykańsku* – warsztaty plastyczne

listopad

- Dla przedszkoli i klas 1-3 szkół podstawowych prowadziliśmy bezpłatne lekcje muzealne *Biało-czerwone urodziny*
- Od 11 listopada prezentujemy na Rynku wystawę plenerową: *Zbrodnia Pomorska 1939 r. PATEREK*
- Wernisaż wystawy *Zabawy i zabawki*

W ciągu roku kilkakrotnie oprowadzaliśmy grupy szlakami *Nakło. Miasto trzech kultur* oraz *Szlakiem zbrodni i duchów*. Byli to zarówno mieszkańcy Gminy Nakło, ale także grupy z Sosnowca, Barlinka i Sieradza.

Prowadziliśmy zajęcia wyjazdowe w szkołach Gminy Nakło.

W ramach podstawowej działalności w stałej ofercie było 18 tematów zajęć (oprócz nich dodatkowo tematy do aktualnych wystaw):

1. *Przy polskim stole - czyli krótka historia jedzenia i gotowania.*
2. *W czasach rycerzy i miast warownych*
3. *Mitologia Słowian*
4. *Cmentarze*
5. *Uśmiech mantikory czyli słów kilka o stworach mitycznych, ich symbolice i obecności w sztuce*
6. *Obyczaje i obrzędy weselne na wsi regionu krajeńskiego.*
7. *Andrzejki - przyszłość woskiem lana.*
8. *Bóg Się Rodzi - obrzędy związane z Wigilią i Bożym Narodzeniem.*
9. *Wielkanoc na wsi – tradycja uświęcona*
10. *Z otchłani wieków. O skarbach w muzeum i źródłach historycznych*
11. *Nakło – miasto trzech kultur*
12. *Powstanie Wielkopolskie na Krajinie*
13. *Biało-czerwone urodziny*
14. *Co to jest sztuka?*
15. *Kwiaty z krepy (forma warsztatowa)*
16. *Wycinanki (forma warsztatowa)*
17. *Szaleństwa mody męskiej*
18. *Legends Krajny*

III. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA:

- Konferencja popularno-naukową *Od Powstania Wielkopolskiego do Antoniego Nadskakuły. Drogi Nakła nad Notecią do niepodległości*. Prelegentami byli: prof. dr hab. Zdzisław Biegański (UKW Bydgoszcz), dr Tomasz Staszak, Iwona Skowron, Małgorzata Kalinowska, Anna Sergott, Tomasz Stanecki, Mariusz Gratkowski i Tomasz Pasięka
- Kustosze Anna Sergott wygłosiła referaty na konferencjach naukowych: *Krew – medyczne i kulturowe aspekty na przestrzeni dziejów* oraz *Wokół dziedzictwa – przeszłość i przyszłość. Historycy sztuki, muzealnicy i konserwatorzy w 40. Rocznicę śmierci Jerzego Remera*

- Poszukiwania historyczne w terenie w celu pozyskiwania nowych eksponatów
- Ewidencjonowanie pozyskiwanych eksponatów i opracowywanie kart inwentarzowych
- Pozyskiwanie od mieszkańców w celu digitalizacji materiałów archiwalnych dotyczących ich rodzin oraz miasta (fotografie, dokumenty)
- Wykonywanie dokumentacji fotograficznej
- Uzupełnianie wystawy stałej
- Przeprowadzenie aktualizacji planów ochrony zabytków dla Gminy Nakło nad Notecią
- Trwają prace nad uzupełnieniem Gminnej Ewidencji Zabytków o obiekty wskazane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
- Udostępnianie wydawnictw, opracowań naukowych i zbiorów muzealnych studentom, uczniom i mieszkańcom zainteresowanym historią Kraju
- We współpracy z UMiG w Nakle wydaliśmy książki M. Gratkowskiego *Nakło nad Notecią w okresie Powstania Wielkopolskiego (1-14.01.1919 r.)* i *Dzieje Szkoły w Trzeciewnicy (1889-1919)*

IV. DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA

- W ramach działalności popularyzatorskiej współpracujemy m.in. z Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną w Nakle, Nakielskim Ośrodkiem Kultury, Zespołem Obsługi Oświaty i Rekreacji, parafiami p.w. św. Stanisława BiM i św. Wawrzyńca, z naszej oferty korzystają nie tylko szkoły z Gminy Nakło ale także z: Sadek, Łochowa
- Współpraca z mediami nakielskimi – przekazywanie informacji o wydarzeniach w Muzeum, nagrywanie audycji dla Radia N
- 2 czerwca odbył się 11. Jarmark św. Wawrzyńca. Tradycyjnie przyciągnął rzesze wystawców i zwiedzających, Muzeum zaprezentowało własne stoisko z bogatym asortymentem.
- Na Jarmarku zaprezentowano makietę fragmentu Nakła (rejon Noteci przy ul. Hallera) wykonanej z gliny przez uczestników warsztatów ceramicznych
- W listopadzie ukazała się książka Anny Sergott *Legendy Nakielskie*

V. POZYSKANE EKSPONATY:

W 2019 roku pozyskano 433 muzealia o łącznej wartości 9.918 zł, z czego zakupy stanowiły 3.300 zł, dary 6552 zł, a pozyskanie własne 66,00 zł. Z ciekawszych eksponatów należy wymienić metalowe łóżko z przełomu XIX i XX w., krata okienna z kamienicy L. Baerwalda, paramenty i szaty liturgiczne, kolekcja pamiątek I komunii świętej (z parafii nakielskich), stale wzbogacamy kolekcje: porcelany, fajansu i szkła produkowanych w zakładach na terenie Polski (m.in. z wytwórni St. Mańczaka w Chodzieży, Ćmielowa, Włocławka, szkło tak znanych projektantów jak Drost), rozbudowujemy kolekcję zabawek. Otrzymaliśmy pokaźny zbiór fotografii ze szkoły CZSP w Nakle oraz bogaty zbiór z Trzeciewnicy. W zbiorach znalazła się też wycinanka Friedricha Kaskeline.

Cyklicznie wzbogacamy zbiory o sprzęty z okresu PRL, w tym m.in. tablice informacyjne i ostrzegawcze z zakładów pracy, aparaty fotograficzne, dokumenty, tkaniny (w tym ubrania, serwety, pościele).

Niestety ogromny problem stanowi możliwość przechowywania zbiorów. Nie mamy już miejsca w magazynie, coraz częściej musimy odmawiać przyjęcia obiektów, które

mieszkańcy chcą nam przekazać. **Od 1.01.2015 r. zbiory muzealne wzrosły o 51% Pozyskaliśmy 2.370 obiektów, często wieloelementowych.**

Stały wzrost liczby muzealiów sprawia także, że spadają koszty przygotowania wystaw – jesteśmy w stanie tworzyć coraz większe fragmenty ekspozycji czasowych ze zbiorów własnych, a dzięki temu posiłkujemy się w niewielkim stopniu obiektami z innych muzeów (to m.in. redukcja kosztów specjalistycznego transportu).

Tworzone kolekcje szkła i ceramiki, narzędzi medycznych oraz zabawek są zauważane w innych muzeach. W 2019 r. obiekty wypożyczały: Muzeum Ziemi Złotowskiej oraz Muzeum im. dra W. Łęgi w Grudziądzu.

VI. POZOSTAŁE INFORMACJE

Rozszerzyliśmy ofertę pamiątek przeznaczonych do sprzedaży. Oprócz widokówek, publikacji, płyt w Muzeum można kupić m.in. magnesy na lodówkę, figurki ceramiczne, kwiaty z papieru.

VII. PLANY

W najbliższym czasie planujemy m.in. rodzinne warsztaty plastyczne: bożonarodzeniowe szopki z gliny, bożonarodzeniowe szopki origami. Przygotowujemy scenariusze wystaw *Retro Amor* oraz *Od alchemii do farmacji, od magii do medycyny*. Trwają także prace koncepcyjne nad przygotowaniem ekspozycji stałej prezentującej kolekcję ceramiki.

Dyrektor
Muzeum Ziemi Krajeńskiej

Tomasz Pasieka